Nr. 191. — Rok 6. Dziś 6 stron Cena 15 groszy

GŁOS POMORSKI

Prenumerata miejscowa: Przy odbiorze w ekspedycji 2,50 zł, w agenturach miejscowych miesięcznie 2,55 zł, przez pocztę przy zamówieniu przez ekspedycję naszą 2,76 zł, wprost na poczcie lub u listowego miesięcznie 2,86 zł, kwartalnie 8,58 zł, dla Wolnego Miasta Gdańska 2,76 złotych, — pod opaską w Polsce 4,20 zł, do Gdańska 4,45 złotych, do Francji 15 fr. (z wysyłką co drugi dzień 13 franków,) do Anglji 5 shil., do Stanów Zjednoczonych 80 centów. W razie nieprzewidzianych wypadków, jak strajki, przeszkody techniczne itd. prenumeratorzy nie mają prawa żądania niedostarczonych numerów lub zwrotu prenumeraty.

Ogłoszenia z Polski: Wiersz wysokości milimetra w dziale ogłoszeniowym na stronie 8-łamowej 12 gr, w dziale reklamowym na stronie I. (3 łamowej) przed tekstem 90 gr, wśród tekstu 50 gr, za tekstem 40 gr. Dla Wolnego Miasta Gdańska wiersz m/m 8-łam., w dziale ogłoszeniowym 0,12 groszy, wiersz m/m 3-łamowej przed tekstem 0,90 groszy, wśród tekstu 0,50 groszy, za tekstem 0,40 groszy, dla Niemiec dochodzi 50% nadwyżki, dla reszty zagranicy 100% nadw. Za tłumaczenia 20% nadwyżki. Rachunki są natychmiast płatne. Administracja nie przyjmuje odpowiedzialności za terminowe umieszczenie ogłoszeń.

Redakcja i Administracja Groblowa 27/29. **Grudziądz,** sobota, dnia 21-go sierpnia 1926. Telefon nr. 50 i 51.

Węgiel polski górą, bo strajk w Anglji nie ustaje.
Belgja nie przyjmuje judaszowych srebrników za swoje ziemie.
Sprzeniewierzenia w bydgoskiej Kasie Oszczędności.

100-lecie „Błękitnej groty".

Przed 100 laty malarz Kopisz odkrył „Błękitną grotę" w pobliżu Capri, która słynie ze swego cudownego zabarwienia i dzięki tej właściwości ściąga tysiące turystów do swego wnętrza.

Agitacja przeciwpolska w Gdańsku kwitnie.

Gdańsk, 19. 8. (PAT). W dniu wczorajszym odbyło się walne zgromadzenie niemieckiego Związku Wschodniego, na którem uchwalono założyć współdzielnię kredytową, której zadaniem będzie udzielenie pomocy finansowej uchodźcom, wydalonym z obszarów, należących dawniej do Niemiec a obecnie do Polski. Współdzielnia ta otrzyma wydatną pomoc finansową od Ministerstwa Finansów Rzeszy Niemieckiej. W dalszym ciągu posiedzenia, na którem obecny był przedstawiciel Jeneralnego Konsulatu Niemieckiego w Gdańsku, posłanka nacjonalistyczna do Sejmu gdańskiego Kalaehne omówiła położenie w Marhcji Wschodniej, pod którą to nazwą rozumie ona Pomorze i Poznańskie, oświadczając, iż prowincje te bezwarunkowo powrócić muszą do Niemiec, albowiem są one spichlerzem niemieckim i mostem, łączącym Rzeszę Niemiecką z Prusami Wschodniemi.

Mowa Kellogga w sprawie rozbrojenia świata.

New York, 19. 8. Sekretarz stanu sen. Kellog wygłosił w Pittsburgu wielką mowę polityczną, poświęconą sprawie rozbrojenia państw całego świata. Kellog zaznaczył, że rząd Stanów Zjednoczonych, aczkolwiek nie należy do Ligi Narodów, pragnie, aby obrady wrześniowe Ligi przyniosły pomyślne rozwiązanie spraw spornych i spodziewa się, że Genewa wskaże drogę do zmniejszenia zbrojeń w całym świecie. W razie pomyślnego zakończenia obrad genewskich, Ameryka pierwsza zgłasza gotowość zupełnego rozbrojenia armji i floty.

Zamachowcy litewscy
nie mają szczęścia z polską strażą graniczną.

Wilno, 19. 8 (AW.) Ostatnio okolica Rondomanki pow. trockiego położona na granicy polsko - litewskiej była widownią nowego zamachu litwinów na nasze straże pograniczne. Oddział szaulisów urządził zasadzkę na patrol KOP'u, który w chwili, gdy zbliżał się do miejsca zasadzki, zaalarmowany został eksplozją granatu ręcznego. Okazało się, że eksplozował granat, przy którym manipulował jeden z szaulisów litewskich, zamierzając granat rzucić w patrol KOP'u. Litwin został przez wybuch zabity na miejscu, oddział litewski zaś widząc przedwczesne ujawnienie zasadzki, w popłochu wycofał się zagranicę.

WIELKIE MANEWRY ARMJI WŁOSKIEJ.
Mussolini studjuje teren operacyjny przez lornetę.

KS. PRYMAS PRZYCHODZI DO ZDROWIA.

Jak się dowiadujemy, J. Eks. arcybiskup Prymas dr. Hlond opuszcza już na kilka godzin swe łoże. Prawdopodobny powrót Prymasa na Górny Śląsk przewidziany jest na koniec sierpnia.

P. PIŁSUDSKI A TARGI WSCHODNIE.

Warszawa, 20. 8. Minister Piłsudski przyjął wczoraj delegację Targów Wschodnich we Lwowie a mianowicie prezydenta miasta Lwowa Neumanna i p. Turskiego, którzy prosili, aby minister wziął udział w otwarciu Targów.

KONTREDANS MIN. SPR. WOJSKOWYCH TRWA.

P. minister Spraw Wojskowych podpisał nową listę tranzlokacji w wyższym korpusie oficerskim.

Dotychczasowy dowódca O. K. X. gen. dyw. Fara, mianowany został inspektorem armji.

Generał brygady Galica, dotychczasowy dowódca 21 dywizji piechoty, mianowany został dowódcą O. K. X.

Pułkownik Sztabu Generalnego Przeździecki mianowany został dowódcą 21 dywizji piechoty.

Generał brygady Fabrycy, dotychczasowy dowódca 3 dywizji piechoty, mianowany został drugim podsekretarzem stanu w Ministerstwie Spraw Wojskowych na miejsce gen. Burchardt-Bukackiego.

Gen. Burchardt-Bukacki przeniesiony został na stanowisko inspektora armii.

NAJŚWIEŻSZE NOWINY Z WARSZAWY
(Kronika telegraficzna.)

WIZYTA DZIENNIKARZY HISZPAŃSKICH.

Warszawa, 20. 8. Przybyli do Warszawy dziennikarze hiszpańscy w towarzystwie charge d'affaires. Goście ci złożyli wizytę kierownikowi wydziału prasowego ministerstwa spraw zagranicznych.

PP. PIŁSUDSKI I MŁODZIANOWSKI UZGODNIAJĄ KOMPETENCJE.

Warszawa, 20. 8. Wczoraj odbyli w Belwederze konferencję minister spraw wojskowych Piłsudski z ministrem spraw wewnętrznych Młodzianowskim, mającą na celu uzgodnienie działalności obu resortów. Ustalono, że szereg spraw wojskowych, jak mobilizacja, wywiady, Korpusu Ochrony Pogranicza wchodzą w zakres działania ministerstwa spraw wewnętrznych.

SPRAWY G. ŚLĄSKA I EKSPORTU WĘGLA.

Warszawa, 20. 8. Wczoraj odbyła się konferencja rządowa w obecności Prezydenta Rzeczypospolitej, a poświęcona sprawie G. Śląska. Po szczegółowem rozpatrzeniu sprawy ustalono wytyczne do rozwoju eksportu węgla, mające na celu zapewnienie i utrwalenie częściowo uniezależności konjunktury od ewentualnej likwidacji strajku węglowego w Anglji.

INSPEKTORZY ARMJI W LEWICOWYM ORDYNKU.

Warszawa, 20. 8. Dzisiejsze pisma stwierdzają zgodnie, że prace nad utworzeniem generalnego inspektoratu armji postępują szybko naprzód. Dotychczas otrzymali nominacje na inspekt. armji generałowie: gen. Żeligowski, Skierski, Rydz-Śmigły, Osiński, Romer, Sara, Norwid-Neugebauer i Burkardt-Bukacki. Ten ostatni bez tytułu inspektora armii. Dalsze nominacje są oczekiwane. Jako dalsi kandydaci na stanowisko generalnych inspektorów armji z listy lewicy wymienieni są generałowie: Rummel, Dreszer, Biernacki, zaś pisma prawicowe uzupełniły listę tą nazwą generała Sikorskiego.

Strajk w Anglji trwać będzie nadal

a polski węgiel wysyłany w coraz większych ilościach.

Warszawa, 20. 8. Wczoraj późną nocą nadeszły wiadomości o zerwaniu rokowań górników kopalń węgla w Anglji zainicjowanych przez rząd. Konferencja nie dała oczekiwanych wyników, to też oczekiwać należy dalszego trwania strajku, co wpłynie na przedłużenie pomyślnej konjunktury dla eksportu polskiego węgla górnośląskiego.

Nie bagnetem lecz złotem

„biedne" Niemcy atakują traktat wersalski i kupują ziemię od Belgji.

Paryż. Europejskie wydanie „New York Heralda" donosi, że umowa pomiędzy Niemcami a Belgją w sprawie wydania Niemcom terenów Eupen i Malymedy, zostanie wkrótce podpisana. Jako rekompensatę Belgja ma otrzymać półtora miljarda marek złotych, również jako odszkodowanie za marki niemieckie, wydane w Belgji, które naskutek inflacji straciły swą wartość.

Dziennik dowiaduje się, że rząd francuski zaprotestował u rządu belgijskiego przeciwko tej umowie, zwracającej uwagę, iż sprzeciwia się ona traktatowi Wersalskiemu i Locarneńskiemu.

„Nation" atakuje ostro rząd belgijski, wyrażając nadzieję, że gabinet w ostatniej chwili cofnie się przed odpowiedzialnością naruszenia status quo w Europie.

Belgja nie ustepuje Niemcom własnych terytorjów.

Bruksela, 19. 8. Rząd belgijski ogłasza oficjalnie, że wiadomość o prowadzeniu rokowań o odstąpieniu Niemcom okręgów Eupern i Malmedy jest nieprawdziwą.

Tajemnica katastrofy kolejowej

na drodze Berlin— Kolonja.

Berlin, 19. 8. W nocy z środy na czwartek wykoleił się pociąg pospieszny Berlin — Kolonja. Katastrofa nastąpiła wśród tajemniczych okoliczności i wydarzyła się na wolnej przestrzeni pomiędzy dwoma stacjami. Siedem wagonów wyskoczyło z szyn, Dotąd zarejestrowano 5 osób zabitych. Policja kryminalna wysłała na miejsce wypadku psy policyjne.

Ku uzdrowieniu lira.

W ubiegłym tygodniu odbyły się w Rzymie obrady celem sanacji włoskiej waluty. Na zdjęciu siedzą od lewej ku prawej: włoski min. finansów Volpi, ameryk. min. finansów Mellon i Mussolini.

Ujawnione malwersacje w bydgoskiej Miejskiej Kasie Oszczędności.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Bydgoszcz, 20. 8. Wczoraj w godzinach popołudniowych rozeszły się w mieście pogłoski o wielkich nieporządkach w tutejszej Miejskiej Kasie Oszczędności. Pogłoski temwięcej uzasadnione, iż z personelu kasy onegdaj władze prokuratorskie zarządziły aresztowanie dwóch osób. Nasz korespondent zbadał rzecz u źródła i narazie skonstatował następujący stan rzeczy: Otóż rendant Machowicz dopuszczał się od dłuższego czasu różnych matactw z wekslami wierzycieli Miejskiej Kasy Oszczędności. Zarządzona w prywatnym domu jego rewizja ujawniła, iż Machowicz szereg weksli Kasy Oszczędności przechowywał u siebie w domu i dokonywał z niemi różnych niedozwolonych manipulacji. Zarządzono aresztowanie Machowicza, a także jednej z jego podwładnych urzędniczek.

Zasługa wykrycia nadużyć należy się p. prezydentowi miasta, który wpadł na ślad tych matactw i zarządził natychmiast nową rewizję całej Kasy, a decernenta kasy p. Wachego zawiesił czasowo w urzędowaniu. Do tej chwili nie dało się jeszcze ustalić na jakie straty narażona będzie kasa, jednakże krążące pogłoski o rzekomych krociowych stratach zdają się być przedwczesne.

Energja prezydenta miasta daje rękojmię wyświetlenia zupełnego całej tej sprawy, chociaż radca Wache jest jego kuzynem. W związku z tą sprawą komentowane są różne wiadomości, według których sposób urzędowania p. Wachego wywołał w mieście liczne niechęci i zarzuty, tymwięcej, że ostatnio zawarł przyjaźń z rendantem Machowiczem. Wszelkich dalszych szczegółów tej sensacyjnej afery dowiemy się niebawem.

Zagadkowe postrzelanie dwuch cudzoziemek.

Ofiary zagadkowego nieporozumienia smutnie wspominać będą pobyt w naszym kraju.

Nasz korespondent dowiaduje się, o krwawem zajściu, jakie miało miejsce w pobliżu majątku Smogulec własności hr. Czapskiego. — Jadące powozem w gościnę do hr. Czapskiego panie z zagranicy, a mianowicie: p. Emzen z Kopenhagi oraz p. Freiberg, żona ambasadora w Berlinie, w chwili gdy przejeżdżały obok domku leśnika, usłyszały wystrzał z dubeltówki i jednocześnie uczuły iż zostały trafione kulą.

Jest niesłychanie znamienne, iż jedyny strzał był tak celny, że zranił jednocześnie obie jadące. — Woźnica zaciął konie i niebawem dojechali do Smogulca. — Zawezwany lekarz z Kcyni zaopatrzył obie ranne. Szczęśliwym trafem, ani jedna z pań nie została niebezpiecznie raniona. — Sprawę tą, która wywołała wielką sensację, skierowano do władzy śledczej. Dotychczas śladu sprawcy tego zagadkowego zamachu nie zdołano wykryć, ale policja zapewnia, że jest na jego tropie. — Prawdopodobnie była to zemsta osobista skierowana przeciw miejscowemu leśniczemu a obie panie otrzymały postrzał tylko z powodu tragicznego nieporozumienia.

Za wykrycie sprawców tego krwawego napadu wyznaczył hr. Czapski dwa tysiące złotych.

Kompromitujące kręgi

afery Banku Dyskontowego w Bydgoszczy.

Bydgoszcz, 19. 8. (AW.) Afera Banku Dyskontowego w Bydgoszczy zatacza coraz szersze kręgi. W toku dochodzeń ujawniono, że prawno - publiczna instytucja jaką jest Miejska Kasa Oszczędności pozostawała w ścisłych stosunkach z Bankiem Dyskontowym i to przeprowadzając różne statutowo wzbronione operacje bankowe. Przy tej sposobności wykryto również fakt udzielania przez Miejską Kasę Oszczędności nadmiernie wysokich pożyczek o wątpliwem zabezpieczeniu, z czego w szczególności korzystali niektórzy radni miejscy.

Katastrofa lotnicza w Lublinie.

samolotu „Plage Laśkiewicz" który zaczepił o drzewa.

Lublin, 19. 5. Z lotniska fabryki Plage i Laśkiewicz w Lublinie wyruszył wczoraj o godz. 5 m. 15 po poł. aeroplan wojskowy „Potez 15 A 2", w którym znajdowali się pilot sierżant Karniewski i cywilny pasażer Jan Krup. Dokonywali oni próbnego lotu.

Wskutek nieostrożności pilota, który startował w kierunku szosy Zamojskiej, zarośniętej wysokiemi drzewami, aeroplan zaczepił o koronę jednego z drzew i runął na ziemię.

Aeroplan uległ zupełnemu zdruzgotaniu. Pilot sierżant Karniewski odniósł ranę głowy.

Pasażer ma złamaną rękę.

Obadwaj zostali odwiezieni do szpitala Szarytek.

Wsród murów bydgoskich.

Nad trumną zmarłego lekarza-jubilata. — Miejsce dla Henryka Sienkiewicza. — Na co liczył krwawy strzelec-watażka. — Smutny koniec staruszka-stolarzyny. —

Ulica Jagiellońska, jedna z najpiękniejszych ulic Bydgoszczy, od onegdaj żyje jakoby pod znakiem żałoby. W jednym z jej domów po stronie prawej tuż za teatrem miejskim zmarł w ubiegły wtorek dr. Władysław Piórek. Padł jak żółnierz na posterunku. Na chwilę jeszcze bowiem przed wydaniem ostatniego tchnienia przyjmował pacjentów, wśród których cieszył się zawsze niezwykłą wziętością.

Była to postać niezwykle popularna i otoczona w mieście powszechną czcią. Zmarły lekarz zasłużył na to w zupełności. Nie było wprost dzieła i sprawy społecznej czy filantropijnej w obrębie Bydgoszczy do którejby nie przyłożył swej uczynnej a tak zawsze pracowitej ręki.

Żył lat 75. Jeszcze temu dwa niespełna tygodnie obchodził 50-letni jubileusz swej zawodowej pracy. Wtedy po za delegatami wszystkich dykasterji i warstw miejscowych jawili się przed nim z życzeniami wysłańcy z Poznania, Warszawy itd., słowem, z całej Polski.

Dziś jubilat poszedł już po nagrodę wieczną, na którą tak rzetelnie zacnem swem i patrjotycznem życiem zasłużył.

Stroskanej wdowie i obu synom, których osierocił, zasyłamy z tego miejsca wyrazy najserdeczniejszego współczucia.

Tylko co zetknąłem się na rogu Gdańskiej z energicznem a zawsze gdzieś przed siebie spieszącym się kierownikiem bydg. ogrodów miejskich panem Guentzlem.

— Gdzieżto znów tak dyrektorowi spieszno w tę stronę?... pytam go.

— Lecę na plac Kochanowskiego robić miejsce Sienkiewiczowi!

Co?... Twórcy Trylogjii. Ożył i przyjechał do Bydgoszczy?...

— To nie... Ale mu pomnik stawiamy na skwerze przy instytucie rolniczym. Właśnie spieszę zarządzić usunięcie stamtąd kwiatów i krzewów, bo jutro na tem miejscu zaczną kopać już fundamenty.

— Bardzo ładnie i pięknie, tylko czy z gotówką na ten pomnik wydołacie?...

— A to już nie moja rzecz. Niech się o to martwi do końca komitet, kiedy się podjął tej wspaniałej imprezy.

I pognał czemprędzej przed siebie.

Bohaterski czyn krwiożerczego „strzelca" Skowrońskiego, który nie zawahał się wczoraj, jak już wiecie, strzelać w bezbronną pierś narodowo-myślącego robotnika, jest wciąż przedmiotem nader gorących rozstrząsań wśród szerokich warstw nadnoteckiej stolicy. Szczególnie komentowanem jest fakt, iż Skowroński, prowadzony do „buchty", cynicznie wykrzykiwał:

— Nic mi nie zrobicie, bo i tak za mnie kamraty dadzą kaucję jak będzie potrzeba.

Ta spodziewana bezkarność zbrodni, na którą liczył bydgoski watażka, niech będzie wymowną przestrogą dla tych szaleńców, którzy z taką pasją rozdmuchują niebezpieczny „ogień strzelecki" na szerokich połaciach naszej Rzeczypospolitej.

Krwawa „próbka bydgoska" niech że ich czem rychlej otrzeźwi.

Zacząłem dziś od smutnych refleksów, kirem śmierci przesłonionych i niemi też zakończę. Bo tylko co mi telefonują z pogotowia sanitarnego (środa g. 4 pop.) iż przed godziną obwiesił się w swej ubożuchnej izdebce przy Nowodworskiej 24 biedny stary stolarz (Karpiński się nazywał) liczący 75 lat.

Przed pół rokiem stracił biedak robotę w fabryce w której długie lata pracował. Mordował się potem z brakiem grosza i chorobą przez szereg miesięcy, wreszcie dał za wygranę. Wziął sznur gruby od stolarskiej piły, okręcił nim sobie szyję i odtrącił stołek, na którym stanął. (Taki to los robotnika po długiej ciężkiej pracy. — Przyp. zecera.)

Nim go oderznięto, już był zastygły.

Sąsiadki ze współczuciem opowiadają, iż jeszcze dziś przed południem był w mieście z małą szafą, by ją sprzedać i kupić sobie kawałek chleba i okrasy. Nie sprzedał. Wrócił głodny i postanowił dłużej nie pozwolić losowi nad sobą się znęcać.

Ow epizod życiowy ze współczesnej czarnej doli tych, którym zła kuma-dola zabrała możność uczciwej choć mozolnej pracy.

A takich w Polsce mamy jeszcze całe krocie

Jot.

POGRZEB RADCY PIÓRKA.

Bydgoszcz, dn. 20. 8. (telef. od wł. korsep.). Dziś w godzinach przedpołudniowych z kościoła farnego po odprawieniu nabożeństw, odprowadzono na miejsce wiecznego spoczynku zwłoki ś. p. radcy Piórka. Kondukt prowadzili ks. ks. Konieczny i Jachecki w asyście licznego duchowieństwa. — W pogrzebie brały udział nieprzeliczone tłumy publiczności z miasta z przedstawicielami władz miejskich i rządowych na czele, jak również różne delegacje z okolicy.

CYKLON ZNISZCZYŁ 30 DOMÓW W N. JORKU.

Nowy Jork, 18. 8. (AW). Szalejący ostatniej nocy cyklon zdemolował na przedmieściu Nowego Jorku 30 domów, obalił mnóstwo drzew z korzeniami i słupy telegraficzne.

DZIAŁ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY.

Miarodajne wyjaśnienie
w sprawie rewizji monopolu spirytusowego.

O rewizji monopolu spirytmsowego ze źródeł miarodajnych otrzymujemy następujące informacje: Dotychczasowe prace komisji minsterjalnej nie wykryły dotychczas w działalności niektórych wyższych urzędników monopolu nic takiego, coby wskazywało wyraźnie na złą wolę z ich strony i ujawniało nadużycia. Również na defraudacje komisja dotąd nie natrafiła. Na podstawie istniejących danych można mówić tylko o niezaradności, a po części o niedbalstwie, wskutek czego Skarb narażony został na dotkliwe straty, nie sięgające wszakże nawet w przybliżeniu sum, jakie podawały niektóre pisma (rzekomo kilkadziesiąt miljonów złotych).

Stosownie do ustawy, która kwalifikuje tego rodzaju przewinienia (niedbalstwo i niezaradność) jako karygodne i podciąga je pod odpowiednie artykuły kodeksu karnego, winni, skoro rewizja, a później śledztwo zostaną ukończone, pociągnięci zostaną do odpowiedzialności sądowej.

Obecnie wyższej administracji monopolu spirytusowego postawić można następujące zarzuty. Brak bilansu za rok 1924/25, obejmującego okres od dnia 1-go października 1924 r. do końca 1925 r., który powinien był być gotów w końcu marca br., a dotychczas jeszcze nie jest sporządzony. Fachowi buchalterzy, którzy badają wykazane już przez administrację bilanse, mają również poważne zastrzeżenia co do samych metod stosowanych przy jego układaniu. Dalsze prace w tym kierunku ustalą, czy zauważone w bilansie niedokładności spowodowane były brakiem fachowych kwalifikacji, czy też karygodną chęcią wystawienia gospodarki władz monopolu w lepszem świetle.

Drugi zarzut dotyczy kwestji udzielania w różnych terminach kredytów przedsiębiorstwom i firmom prywatnym na sumę łączną 20 miljonów złotych. Śledztwo dopiero wyjaśni, czy wszystkie te kredyty mają odpowiednie zabezpieczenie i czy brak zabezpieczenia w niektórych wypadkach spowodowany jest złą wolą urzędników wyższej administracji, czy też jest następstwem gwałtownych zmian konjunktur gospodarczych, jakie następowały pod wpływem zniżki kursu naszej waluty. Rzecz tę bada specjalny urzędnik Minister. Skarbu, którego zadaniem jest stwierdzić stopień winy. W każdym razie już dziś można powiedzieć że zachodzą wypadki poważnych trudności przy ściągnięciu dość znacznych kwot, wydanych firmom w postaci zaliczek.

Do trzeciej kategorji zauważonych niedomagań zaliczyć trzeba nieumiejętny i nieodpowiedni w niektórych wypadkach podział pracy w poszczególnych działach monopolu.

W związku z zauważonymi brakami Ministerstwo Skarbu stawia za cel oparcie organizacji monopolów zarówno spirytusowego jak i [illegible]oniowego na nowych podstawach. Nie uszczupla[illegible] niczem dotychczasowej ich swobody handlo[illegible]rodukcyjnej, ograniczy wszakże ich funkcje, w[illegible]ące z pojęcia władzy, jak udzielanie koncesji, [illegible]nictwo administracyjne i t. p.

Nasz eksport.

Nasze koła przemysłowo-handlowe coraz poważniej zaczynają badać możliwości eksportu krajowych surowców i fabrykatów na nowe rynki. Sprawę tę ujęły w swe ręce głównie organizacje zrzeszające poszczególne gałęzie przemysłu i współdziałające z niemi stowarzyszenia kupieckie. Rosnące zainteresowanie zagranicy wyrobami naszego przemysłu ułatwia im to zadanie. Równolegle z torowaniem dróg na nowe rynki zbytu, bardzo poważnie zarysowuje się tendencja do uszlachetnienia samego eksportu, za pomocą wywozu towarów w stanie obrobionym. Tak naprzykład w zakresie eksportu drzewa, które wywożono dotąd wyłącznie niemal w stanie surowym, odsetek wywożonych półfabrykatów i fabrykatów w ciągu ostatnich miesięcy wzrósł znacznie. W coraz większych ilościach na rynkach zagranicznych ukazują się nasze deski, żerdzie, łaty, fornier, dykta, oraz meble. W Niemczech i w Anglji istnieje szereg firm, ciągnących poważne zyski z eksportu naszych fabrykatów i półfabrykatów drzewnych do najodleglejszych części świata. Nasze wyroby z drzewa i półfabrykaty znajdują chętnych nabywców w Brazylji, Argentynie, Meksyku, Egipcie i nawet w Indjach.

To samo da się powiedzieć o przetworach z ropy, które w postaci gotowych produktów zdobywają sobie nowe rynki zbytu, rozszerzając jednocześnie stan posiadania na rynkach naszych w tej lub innej mierze opanowanych.

Wedle wiadomości zaczerpniętych przez nas w Warszawskiem Stowarzyszeniu Kupców polskich, które ostatnimi czasy przystąpiło do energicznego badania obcych rynków i występuje w charakterze pośrednika pomiędzy firmami krajowemi i zagranicznemi, największe zainteresowanie wyrobami naszego przemysłu objawia się w krajach Bliskiego Wschodu, mianowicie w Persji (Teheran, Taszkient, Enżeli), Bułgarji, Rumunji, Grecji, Turcji, Jugosławji, Palestynie i Egipcie. Miejscowe kupiectwo dopytuje się o najróżniejsze towary, głównie zaś manufakturę, galanterję, wyroby żelazne i stalowe, szklane, skórzane itd.

Duże zainteresowanie się naszym rynkiem daje się również zauważyć w krajach Ameryki Południowej i Centralnej, jak Brazylja, Argentyna, Meksyk, Peru. W r. b. do Ameryki Południowej poszły dość znaczne transporty naszych maszyn i narzędzi rolniczych, cementu, drzewa, rur żelaznych, wyrobów włókienniczych, blachy cynkowej itd.

Nie usunięte niebezpieczeństwo.
Żydzi a „ustawa przemysłowa".

W najbliższym czasie prawdopodobnie rząd wyda na zasadzie ustawy o pełnomocnictwach Ustawę Przemysłową. Minister Kwiatkowski na konferencji prasowej przyrzekł, że aczkolwiek w stosunku do tej ustawy krzyżują się interesy poszczególnych grup, jednak postara się, aby ustawa nikogo nie skrzywdziła. Mimo to prof. Bartel na konferencji z chrześcijańskimi rzemieślnikami zapowiedział, że świadectwa terminatorskie, które Żydzi usilnie zwalczają z powodu niemożności ich otrzymania będą obowiązywały.

„Moment" zwraca się więc w tej sprawie do Przewodniczącego Związku Rzemieślników Żydowskich p. Rasnera, który właśnie pertraktuje w tej sprawie z rządem. P. R. wyjaśnia, że nie chodzi o to, czy takie świadectwa mają obowiązywać, tylko o to kto ma je wydawać. Gdyby miały je wydawać cechy, to Żydzi, jako nienależący do nich, nie otrzymaliby również świadectw. Premjer Bartel przyrzekł jednak rzemieślnikom żydowskim, że takie świadectwa będzie mógł wydawać każdy rzemieślnik należący do jakiejkolwiek organizacji rzem. Następnie p. Rasner zaznacza, że rzemieślnictwo bezwzględnie zwalcza ordynację wyborczą do izb rzemieślniczych, wniesioną do Sejmu przez rząd poprzedni, a przez obecny wycofaną. Wybory według tamtej ustawy miały się odbywać na zasadzie zwykłej większości, co pozbawiłoby zupełnie Żydów reprezentacji. Żydzi żądają wyborów proporcjonalnych. Wreszcie p. Rasner porusza kwestję kredytu dla rzemieślników żydowskich i stwierdza, że dotychczas Żydzi wcale nie korzystali z kredytu rządowego.

Chodzi o to, aby rząd miał jasne pojęcie o liczbie rzemieślników Żydów. W najbliższym czasie Żydzi otrzymają zaledwie 300 tys. złotych. Z czasem ta suma będzie większa. Zasada, że żydowski rzemieślnik też powinien korzystać z kredytu, została osiągnięta. O to w tej chwili tylko chodziło.

Poparcie młynarstwa i eksportu jego przetworów
jest ważnym zadaniem rządu.

Warszawa, 19. 8. (AW). Dowiadujemy się, iż dzięki poparciu ministerstwa skarbu i prezydjum Banku Polskiego ma nastąpić wyeliminowanie pewnych sum, przeznaczonych na realizację zbiorów, na rzecz związku młynarstwa polskiego, jako jednej z organizacji skupu zboża czynienia rezerw, w którego imieniu występowali dyrektorzy Marjan Kirsch i Marjan Rutkowski. Odnośne sumy kredytowe, których wysokość nie została jeszcze ustalona, przeznaczone będą na zakup zboża do przemiału, celem powiększenia rezerw, powiększenia zapasów mąki. Repartycja kredytów zajmie się związek młynarstwa polskiego w Warszawie po porozumieniu z terytorjalnemi związkami młynarzy i naczelną dyrekcją Banku Polskiego. W związku z tem delegat naczelnej organizacji dyrektor Kirsch, wyjechał w tych dniach do Krakowa, Lwowa i Poznania.

Jak powetujemy utratę rynku węglowego w Anglji.

W Warszawie oceniają sytuację następująco: zamówienia angielskie ustaną wprawdzie na dalsze miesiące poza wrzesień, jednakże spadek wydobycia węgla w ciągu najbliższych miesięcy nie będzie znaczny gdyż nastąpi wzmożony eksport węgla do Czechosłowacji, Austrji (będzie importowała 300000 ton miesięcznie), do Włoch i do Rosji. Równocześnie wzrośnie znacznie zapotrzebowanie węgla na rynku wewnętrznym. W ten sposób wydobycie węgla w ciągu miesięcy zimowych spadnie o 200—300000 ton i utrzyma się mniejwięcej przez cały okres zimowy.

Eksploatacja portu w Gdyni.

Pismo dowiaduje się, że w sferach przemysłowo—handlowych powstał projekt utworzenia wielkiego towarzystwa prywatnego dla eksploatacji portu w Gdyni. W skład towarzystwa wejdą wielkie firmy wytwórczo—eksportowe zainteresowane w racjonalnym wyzyskaniu zdolności naładunkowych nowo powstającego portu. W tych dniach odbyły się konkretne narady zainteresowanych w których wzięli udział przedstawiciele wielkich firm węglowych śląskich, drzewnych oraz świata handlowego. W stosunku do rządu ma być wysunięta propozycja aby już w dzisiejszym stanie budowy portu towarzystwo mogło działać. O ile wiadomo rząd miał pewne propozycje co do objęcia eksploatacji portu także od kapitalistów zagranicznych, rokowania jednak nie dały konkretuych rezultatów

Kronika krajowa.

O PORCIE RYBACKIM W GDYNI.

Brak jakiegokolwiek zabezpieczenia dla floty rybackiej w Gdyni jest przyczyną silnego rozgoryczenia nadbrzeżnej ludności. W tych dniach przystąpiono nareszcie do budowy tego portu. Cześć robót jeszcze w tym roku będzie wykończona z dodatkowego kredytu, jaki na ten cel otrzymało ministerstwo przemysłu i handlu. Kosztorys całkowitej budowy przewiduje wydatek około 1.500.000 zł. Obecnie buduje się małe molo długości 250 metr. prostopadle do istniejącego mola i portu handlowego.

MELJORACJE. Ostatniemi czasy Centralne T-wo Rolnicze oraz T-wo Meljoracyjne otrzymały z zagranicy szereg propozycji udzielenia kredytów na inwestycje meljoracyjne. Źródłem ofert jest Ameryka, która bada grunt w Polsce za pośrednictwem instytucji instalacyjnych w innych krajach. Układy wstępne wskazują, że koncerny zagraniczne wyobrażają sobie lokatę kapitałów w Polsce bądź w postaci kredytów meljoracyjnych udzielanych instytucjom już istniejącym w kraju, bądź w postaci tworzenia przedsiębiorstw własnych. Poza odsetką od kapitałów, dąży zagranica zazwyczaj do zastrzeżenia sobie udziału w eksporcie tych nadwyżek płodów rolnych i drzewa, jakie powstaną wskutek meljoracji przy budowie kanałów spławnych. Kapitał zagraniczny gotów jest zadowolnić się mniejszą odsetką stopy procentowej Banku Polskiego. W sprawie pozyskania kredytów poważną rolę odegra pierwszeństwo hipoteczne pożyczek meljoracyjnych.

Giełda towarowa.

Warszawa. 19.8. Tranzakcje na Giełdzie Zbożowo-Towarowej za 100 kg. fr. stacja załad. Pszenica kong. 742 g/l (126) gwarant pg. próby 43.50, Żyto kongresowe 693 g/l (118) 28.50 — 29.00, Jęczmień kongresowy pg. próby 29.50. browar. pg próby 30.50, Kuchy lniane 42.00. Otręby żytie 19.25. fr. Warszawa. Obrót 255 ton. Tendencja bez zmiany. Zaofiarowanie umiarkowane.

Gdańsk, 19.8. Notowania nieurzędowe ziemiopłodów pszenica 128 — 130 f. 12.50 — 13, 124 f. 11.75 — 12, żyto 118 f. 9.15 — 9.50, jęczmień pastewny 8.25 — 8.75, browarn. 9 — 9.50, owies 8.75 — 9. groch drobny bez tranzakcji, groch Victoria 15 — 19, rzepak 21, rzepik 21' mąka żytnia 60% 27.75, pszenna „000" stara bez domieszki mąki zagranicznej 43, pszenna „000" stara z 25% domieszką mąki zagranicznej 45.

Gdańsk. 19.8. Not. urz. zboża bez zmiany. Dowóz do Gdańska: pszenicy 105, żyta 11.65, jęczmienia 345, owsa 15 tonn.

Grudziądz. 18.9. Rolnik Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa notuje za 100 kg. loco stacja załadowcza: żyto 27 — 29, pszenica 40 — 42, jęczmień zwyczajny 27 — 28, jęczmień browarowy 30 — 31, owies 26 — 28. Tendencja utrzymana.

Giełda pieniężna.

Warszawa, 19 sierpnia (AW.)

WALUTY.

	Tranzakcje	Sprzedaż	Kupno
Dol. St. Zjedn.	9.02	9.04	9.00

DEWIZY.

Dolary Stanów Zjed.	9.05
Floreny holenderskie	—
Franki belgijskie	25.41
Franki francuskie	26.19
Franki szwajcarskie	175.21
Funty angielskie	44.07
Korony austrjackie	128.18
Korony czeskie	26.86

Złoty w dniu 19 sierpnia 1926. r. (A.W.)

Gdańsk przekaz 56.53 — 56.68, gotówka 56.73 — 56.87, Berlin przekaz na Warszawę 46.28 — 46.52, na Poznań 46.23 — 46.47, na Katowice 46.23 — 46.47, gotówka 46.31 — 46.71, Zurych przekaz 57, Londyn przekaz 45.50, Amsterdam przekaz 25, Ryga przekaz 65, N.-Jork przekaz 10.65, Bukareszt przekaz 2420, Czerniowce przekaz 2400, Wiedeń przekaz 78.40 — 78.90, gotówka 78 — 79.

Ostatnie kursa telefonem.

Warszawa, 20. 8. (AW). Godz. 10-ta. Nieurzędowo notowano dolar **9.06** zł. Gulden **1.74** zł. Tendencja utrzymana.

Los rybaków kaszubskich.

Źródła zarobków naszych rybaków. — Co należy zro bić? — Obowiązek Morskiego Urzędu Rybackiego. — Zastąpić Gdańsk! — Aktualne zagadnienia. — Celowa eksploatacja wybrzeża polskiego.

(Korespondencja własna).

Gdynia, 19. 8. 26 r.

Nasz rybak kaszubski, mając znaczny zysk z ruchu turystycznego i letniskowego, poświęca się przez lato temu sposobowi zarobku, zaniedbując przy tem rybołóstwo. Objaw ten zaniku rybołóstwa jednak nie jest groźny, gdyż przedewszystkiem dopiero w zimie odbywają się znaczniejsze łowy.

Mimo, że zaprzestały już narzekania rybaków, jakie przedtem często się odbywały, należy nam dla rybaków jeszcze dużo zrobić.

A mianowicie:

1. Rybacy kaszubscy wywożą prawie wszystkie swe zbiory rybne do Gdańska, gdyż droga do tego miasta o głośnym handlu rybami jest zupełnie otwarta, dozwolona, wolna i dogodna. Co gorsze, rybak nasz zaopatruje się również w Gdańsku we wszystkie sprzęty i narzędzia mu potrzebne, kupując tam sieci itd. i pozostawiając wielką część swego zarobku poza granicami Polski. Jest to niewątpliwie bardzo zły objaw.

a) W tym celu należy bezwarunkowo zarządzić, aby Morski Urząd Rybacki w Wejherowie więcej niż dotąd był zaopatrzony w zasoby sieci i wszelkich narzędzi rybackich, które mógłby naszym rybakom dostarczyć na kredyt.

b) Znana firma gdańska „Mix & Lück", główna odbiorczyni i największy rezerwoar, do którego wpływają nieomal wszystkie ryby, wyłowiane przez rybaków kaszubskich, posiada wilekie chłodnie, specjalne wagony przewozowe, wędzarnie, fabryki konserw itd.

Najwyższy czas, aby zastąpić Gdańsk pod tym względem! Najwyższy czas przystąpić do stworzenia nad polskiem wybrzeżem wielkiej centrali przetworni ryb za przykładem Gdańska i Szczecina. Kilkanaście tu już istniejących małych wędzarń, kupujących i przetwarzających jedynie małe ilości ryb, pod żadnym względem nie mogą wystarczyć i zastąpić tak potrzebnej nam centrali przetworni, dla której idealnym terenem byłyby obszerne łąki przy Rewie, 10 km. położone na północ od Gdyni, centrum handlu zamorskiego.

3. Rybakom dopomódz można i należy w ich trudnym zawodzie (jak to rząd niemiecki czynił ze swymi ziomkami na Helu!) przez budowę miejscowych portów rybackich. Budujemy już taki port po wewnętrznej stronie w Jastarni—Bór. Należy nie zapomnieć o Kuźnicy i Chałupach.

4. Niemieccy rybacy na Helu przewyższają naszych kaszubskich rybaków tem, że posiadają kutry, motorówki, któremi mogą i szybciej i dalej jechać do pracy, zyskując wiele większe rynki pracy od Polaków, posługujących się wyłącznie słabemi i małemi statkami.

Odpowiednią więc akcją kredytową należy naszym rybakom umożliwić nabycie kutrów, czem podniosłaby się także wydajność pracy, zamożność rybaków, jak podniosłoby się także rybołóstwo.

5. Ruch pasażerski reguluje dotąd wyłącznie swemi parostatkami gdańska firma „Weichsel". „Związek Powiatów Pomorskich" przystępuje do nabycia 2 parostatków z Hamburga za własne fundusze oraz przy pomocy subwencji rządowej i kredytu rządowego. We własnym polskim zarządzie będąc, okręty te niewątpliwie przyczynią się do ułatwienia, udogodnienia i pomnożenia pasażerskiego ruchu morskiego, jadąc wewnętrzną linją okrężną, zatrzymując się przy następujących przystankach: Hel—Jastarnia, Bór—Kuźnica—Chałupy—Wielka Wieś—Swaczewo—Puck—Rzucewo—Rewa—Gdynia—Hel. Dla należytego wyzyskania parowców oraz dla łatwiejszego oprocentowania się sum włożonych, parostatki po zbyt krótkim sezonie letnim służyłyby zadaniom frachtowym i transportowym. — Nastąpi to już od przyszłego roku!

6. Z szczerą radością i wielkiem zadowoleniem przyjmujemy do wiadomości fakt, że powstał „Związek Celowej Eksploatacji wybrzeża polskiego" dla celów zdrowotnych, turystycznych i gospodarczych. Zadania i cele tej organizacji, łączącej powiatowe związki samorządowe pucki i wejherowski oraz gminy i obszary dworskie, leżące na przestrzeni 7 km. od wybrzeża, warto szczegółowo omówić. Zrobimy to w przyszłości. Dzisiaj tylko zaznaczamy, że Związek jest powołany do wielkich i tak ważnych zadań. zajmować się zamierza n. p. plantacjami nadbrzeżnemi, drogami, komunikacją, a co najważniejsze, planem regulacyjnym, planem racjonalnej rozbudowy wybrzeża (podług niemieckiego Fluchtlinienplan).

Ministerstwo Robót Publicznych taki plan już zatwierdziło dla miasta Gdyni, dla reszty wybrzeża uważało atoli podobny plan „za jeszcze nie aktualne zagadnienie". Dlatego Związek, nie oglądając się na Ministerstwo, sam powierzył opracowanie takiego planu inżynierowi-specjaliście.

My zaś jesteśmy zdania i tego przekonania, że w niedługiej przyszłości pokryje się całe wybrzeże polskie jedną linją zabudowań, nowych, zdrowych i estetycznych, powstałych podług mądrego planu, z góry ułożonego, świadcząc o naszej sile żywotniej państwa i narodu. **A. N.**

Wyrodny ojciec morduje syna

za zaręczyny z ubogą dziewczyną.

Zakopane, 19. 8. (AW). Z Orawy donoszą, iż we wsi Lipnicy Wielkiej jeden z zamożniejszych gospodarzy niejaki Karnofel zamordował przed kilku dniami dwukrotnym wystrzałem z rewolweru własnego 19-letniego syna, podczas, gdy ten spał. Mord ten miał być następstwem dłuższych niesnasek między ojcem, a synem na tle zaręczyn syna z ubogą dziewczyną, na które nie chciał się ojciec zgodzić. Po dokonanym zabójstwie morderca ukrył w piwnicy rewolwer, który jednak policja podczas rewizji znalazła. Dokładniej tło sabójstwa wykaże dopiero śledztwo prowadzone przez sędziego śledczego Godłowskiego z Czarnego Dunajca.

Najszybszy człowiek świata.

Mistrz Kerning, na starcie w biegu 100 mtr.

Pierwsze strzelanie na nowej strzelnicy Bractw Strzeleckich

odbyło się w dniu wczorajszym i miało bardzo podniosły charakter.

O godzinie 13-ej zebrała się brać strzelecka, aby po raz pierwszy w nowej strzelnicy stanąć do zawodów. To też po przywitaniu króla majowego, stanowiska doznały formalnego oblężenia. Zaznaczyć bowiem wypada, że Bractwo prawie jak jeden mąż stanęło na strzelnicy.

Wyniki były następujące:

Króla majowego wystrzelił brat prezes Stanek, rycerzy br. br. Heldt i Ed. Lange. Ponieważ członek honorowy Bractwa br. prezydent miasta Włodek na tarcz tę oddał najlepszy strzał, otrzymał ku zadowoleniu wszystkich obecnych odznakę pamiątkową.

Honorowy order ku upamiętnieniu pierwszego strzelania na nowej strzelnicy zdobył brat Trocha. Order ofiarowany przez królą jubileuszowego br. Kellasa — br. Holewski, a ofiarowany przez prezesa okręgowego br. Gańczę, br. Talkowski.

Na tarczy orderowej wystrzelili ordery br. br. Cholewski, Jasiński i Stanek.

Nagrody srebrne zaś otrzymali br. br. Cholewski, Jasiński, Herczyński, Talkowski, Stanek, Antkowiak i Rost.

Po proklamacji dygnitarzy i zwycięzców przez króla kurkowego i prezesa zapraszają nowi dygnitarze brać i gości do wspólnego stołu, gdzie przy miłej pogawędce spędzono kilka przyjemnych chwil.

Jak zwykle przy podobnych uroczystościach wnoszono różne toasty. A że była ich dość spora liczba i prawie o nikiem, mającym zasługi wobec bractwa, nie zapomniano, jak również czczono osoby i okoliczności, którym się cześć należy, wobec tego nie jest możliwem tu specjalnie podkreślić. Jedno tylko zaznaczyć wypada, że postanowiono, aby i panie strzelców zjednoczyć i do siebie zbliżyć, urządzać wspólne „kawki". Rozpocznie z tem inicjatorka królowa jubileuszowa p. Kellasowa.

Do uświetnienia tej miłej uroczystości przyczyniła się w wielkiej mierze orkiestra Tow. Młodzieży Katolickiej przy kościele św. Krzyża pod batutą kapelmistrza p. Mastalerka, która ku wszelkiemu uznaniu koncertowała. Prezesowi p. Zakrzewskiemu należy się podziękowanie, że choć w ostatniej chwili zamówiono, umiał zorganizować kapelę.

Nie można ominąć milczeniem gospodarza strzelnicy, p. Bielińskiego który mimo, że gmach jeszcze nie jest wykończony umiał wygodzić wszystkim, bowiem czuli się jak w domu.

Również należy wyrazić uznanie przedsiębiorcom, którzy wykonywali roboty instalacyjne, ponieważ nie zawiodli a wykonali roboty na czas, mianowicie p. Patermann instalacje wodociągowe, p. Kręcki elektryczne.

Dyrektorowi zaś Elektrowni p. Dolatowskiemu wyraża się uznanie że choć w ostatniej chwili umiał pokierować tak, że zbudowano na stosunkowo długiej przestrzeni dopływ światła tak, że z nastąpieniem zmroku zapaliły się światła na strzelnicy. Roboty dozorował mistrz elektrowni Jankowski, który tu zasłużył na pochwałę.

Jak więc z powyższego widać, dzieło jest rozpoczęte. Niech ono zatem jednoczy wszystkich obywateli miasta naszego: „Ćwicz oko i dłonie w Ojczyzny obronie!" **Ś-a.**

Wiadomości bieżące.

GRUDZIĄDZ piątek 20 sierpnia 1926 r.

KALENDARZ: Piątek 20-go sierpnia Bernada op.
Sobota 21-go Joanny wd.
Wschód słońca 4 51 zachód 19 15
Wschód księżyca 17 34 zachód 24 29

*

—** **BIBLJOTEKA I CZYTELNIA T. C. L.** przy ulicy Lipowej otwarte są dla dorosłych codzień od godz. 6 do 8 wieczór prócz niedziele i świąt, a dla dzieci tylko w każdą środę od 5 do 6 popołudniu.

—** **KINO „ORZEŁ"** wyświetla monumentalny film w 9 aktach „O Magnacką Fortunę" z Lil Dagower i Paweł Hartman. Komedja w 7 aktach „Puść go kantem" z Rajmund Griffith, oraz wesoły nadprogram. Razem 18 aktów.

—** **KINO „A P O L L O".** Dramat „Przed ślubem milczeć" i „Zbudzony lew". oraz dwie komedyjki. Razem 16 aktów.

—** **NOCNE DYŻURY APTEK.** Od 14 do 20-go sierpnia włącznie: Apteka pod „Lwem", ul. Pańska 22, tel. 40

*

—** **STAN POGODY.** Spostrzeżenia państwowego instytutu meteorologicznego w Warszawie: Dziś w południe temperatura 20°.5 Cels., wilgotność 66 proc., stan nieba: dość pogodnie. Rozkład ciśnienia w Europie: Wysokie ciśnienie nad Europą południowo - zachodnią i nad Jan Mayenem; niskie ogarnia Islandję i Anglję, sięgając do Niemiec środkowych, oraz Rosję północno - wschodnią.

Prawdopodobny przebieg pogody w Polsce. **Na wschodzie** kraju dość pogodnie i ciepło, słabe wiatry **południowe**; na zachodzie i w górach możliwie aż do środka **kraju przejściowy** wzrost zachmurzenia i przelotne opady (**skłonność do** burz) z obrotem wiatru ku zachodowi, lecz bez **znaczniejszego** spadku temperatury. Wysoko w górach prawdopo**dobny wiatr** halny.

—** **STAN WODY W WIŚLE POD GRUDZIĄDZEM** w dniu dzisiejszym wynosi 1,94 mtr.

—** **UWADZE MIŁOŚNIKÓW SZTUK PIĘKNYCH. Polecamy** osobom, interesującym się produkcjami **artystycznemi** prace młodej malarki p. Alfredy Terpiłowskiej. **Pani T. ukończyła** trzyletni kurs Szkoły Sztuk Pięknych i dalej pracuje nad rozwojem swego talentu artystycznego. Jej pracownia znajduje się na ulicy Słowackiego 15-a.

—** **PODZIĘKOWANIE.** Związek Podoficerów Rezerwy koło Grudziądz wyraża na tej drodze serdeczne podziekowanie wszystkim paniom, które się tak chętnie przyczyniły do naszej kwesty w dniu 15. sierpnia br. **Zarząd.**

—** **WIEC KOLEJARZY.** Dnia 21 sierpnia br. o godz, 19,30 zwołuje się w Grudziądzu na sali Bazaru, ul. Moniuszki wiec ogólnozwiązkowy z prawem wstępu dla wszystkich pracowników. etatowych i nieetatowych kandydatów pracujących na stanowiskach urzędniczych.

Referować będzie Zarząd Główny i Okręgowy w sprawach aktualnych, dotyczących poprawy bytu.

Celem wiecu jest skonsolidowanie sił dla obrony praw urzędnicz., oraz zapoznanie kolegów, członków i gości z programem i kierunkiem działalności Związku Urzędników Kolejowych, odczytanie wniosków na Walny Zjazd, przedłożonych Ministerstwu Kolei memorjałów i skreślenie obrazu ostatnich poczynań rządowych w związku z utworzeniem jeneralnej Dyrekcji kolejowej. Zabranie ze sobą legitymacji konieczne. Koledzy i goście innych związków kolejowych, stawcie się jaknajliczniej.

—** **ŚWIATŁO ZGASŁO W CAŁEM MIEŚCIE.** Wczoraj o godzinie 8.10 wieczorem wskutek małego defektu w Elektrowni Miejskiej zgasło światło w całem mieście. Po kilku minutach, po usunięciu przeszkody w Elektrowni światło z powrotem zajaśniało.

—** **TOW. SPORT. „OLIMPJA"** zawiadamia, iż w piątek, dnia 20-go bm. odbędzie się kwartalne zebranie w lokalu „Hotelu Kellasa" ul. Wybickiego o godzinie 8,45 wieczorem.

—** **KU UZROWIENIU STOSUNKÓW ULICZNYCH.** — Ostatnie rozporządzenie władz co do psów, okazały bardzo dodatnie rezultaty. Znikły z ulic naszego grodu wałęsające się całemi gromadami psy. Wszystko to dziś pokornie kroczy w kagańcach obok swych panów. Okazuje się, że zarządzenie władz należy pochwalić jako mające na celu zagwarantowanie bezpieczeństwa publicznego. Należy pójść dalej w uzdrowieniu stosunków ulicznych Grudziądza. Władzom bezpieczeństwa należy zwrócić uwagę na zaniedbanych wyrostków, łobuzujących się po ulicach. Zabronić przeraźliwe gwizdanie, ogłuszające spokojnych przechodniów. Częste bicie się łobuzów ku zgorszeniu przechodzacej publiczności (niestety bynajmniej nie reagującej na ukrócenie tej samowoli). Jednem z miejsc, gdzie zbierają się gromady łobuzów, jest barjera żelazna na ulicy Groblowej w pobliżu kina „Apollo".

—** **KRONIKA POLICYJNA.** Aresztowano trzy osoby: dwie za awantury i jedną za pijaństwo.

TABELA WYGRANYCH LOTERJI PANSTWOWEJ.

Dziś w ósmym dniu ciągnienia piątej klasy 13-tej państwowej loterji klasycznej, główniejsze wygrane padły na numery następujące:

25.000 zł Nr. 32024

Po 3.000 zł Nr. 5425 32354 38850 42031.

2.000 zł Nr. 56378.

Po 1.000 zł Nr. 10118 16025 20652 24089 34182 63520.

Po 600 zł Nr. 4386 5643 13023 18768 27558 32437 34377 37687 37923 38563 41615 50054.

Po 500 zł Nr 2853 3932 5211 7306 8245 16117 19225 21030 24412 30928 33659 38752 43971 46585 53763 60079 65691.

Po 400 zł 53 323 3270 4734 9253 10777 11984 13609 14194 15110 18016 18153 19547 22206 22723 27011 28587 32230 33703 37480 37825 40299 40883 45392 46161 46631 54605 57185 60062 60928 61477 63712 64057.

Po 300 zł Nr. 238 540 980 1056 1192 1220 1353 1573 2237 2672 3493 4222 4259 4443 4921 5538 6637 7156 7677 7729 8 15 8712 9104 9252 9585 9799 9917 9953 9989 10566 10737 11035 11433 12627 12756 12832 12919 14159 16057 16471 16526 17057 18634 19820 20245 20302 22536 23027 23227 24902 25671 25977 26229 26650 27276 27859 27992 29546 29572 30688 31593 31872 32184 32953 33033 33463 33598 34789 35111 35408 36165 36424 36565 36814 37076 37117 37214 37433 37752 38075 38078 38469 38717 38869 39236 39394 40005 40524 40729 40873 40946 41158 41191 41235 41576 41684 42017 42172 42207 42356 42390 42657 42755 43069 43739 44546 44744 45453 45999 46583 47402 48570 49294 49725 50281 51004 51224 51901 52038 53381 54523 55263 55765 56177 56617 56644 57266 57729 58069 58328 58739 59092 59335 60573 61825 62761 62854 63116 64092 64310 64335 64455 64536 64843 65203 65267 65483.

—** **KOMUNIKAT KOMITETU WALK BOKSERSKICH O MISTRZOSTWO MIASTA GRUDZIĄDZA.** Staraniem sekcji bokserskiej T. S. „Olimpia" odbędą się dnia 4 września w sali „Tivoli" przy ulicy Lipowej o godz. 8-ej walki o mistrzostwo miasta Grudziądza. Do walk powyższych dopuszczeni są wszyscy obywatele miasta Grudziądza na niżej podanych warunkach: 1) Ubiegający się o mistrzostwo boksa musi posiadać obywatelstwo polskie, stawić dowód, że zamieszkuje w Grudziądzu od 1 stycznia 1925 roku. 2) Przedłożyć świadectwo lekarskie opiewające, że stan jego zdrowia nie stoi na przeszkodzie do wzięcia udziału w powyższych zawodach. 3) Uznać orzeczenia i decyzje wyznaczonej komisji sędziowskiej do tychże zawodów. — Mistrzostwo można uzyskać w każdej kategorji wag, jak następuje: 1) waga najlżejsza do 47.5 kg., 2) waga musza 51 kg., 3) waga koguciа do 53.5 kg., 4) waga piórkowa do 57.25 kg., 5) waga lekka do 61.5 kg., 6) waga półśrednia do 66.5 kg., 7) waga średnia do 72.5 kg., 8) waga półciężka do 79.5 kg. 9) waga ciężka ponad 79.5 kg. Walki odbędą się w czterech spotkaniach po 3 minuty odzielonemi 1-minutową przerwą. W razie nierozstrzygnięcia 1 dodatkowe spotkanie. Do walk używa się 6-uncjowych rękawic, bandaże miękkie. Każdy zawodnik ma prawo wprowadzić do 2 sekundantów. Do wagi stawić się musi zawodnik 4 godziny przed spotkaniem. Zgłoszenia pisemne z podaniem kategorji wag należy nadsyłać na ręce kierownika sekcji bokserskiej T. S. „Olimpja" p. Sadłowskiego, ul. Mickiewicza nr. 6, do dnia 22 b. m. włącznie. Po wyznaczonym terminie zgłoszeń nie uwzględnia się.

Ruch towarzystw.

—(rt) **Towarzystwo Gimnastyczne „SOKÓŁ II. (Chełmińskie Przedmieście).** Podaje się wszystkim członkom do wiadomości, iż ćwiczenia na przyrządach odbywają się regularnie w poniedziałki i czwartki o godzinie 7-mej w sali p. Derdowskiego, ul. Chełmińska. O liczny udział drużyny ćwiczącej prosi Czołem! **Zarząd.**

—(rt) **Walne Zebranie Organizacyjne Związku Pracowników Umysłowych w Toruniu,** odbędzie się w dniu 19 sierpnia 1926 r. o godz. 7-mej wieczorem w sali „Resursy Urzędniczej". Referat wygłosi p. Kwiatkowski, prezes Pomorskiego Związku Pracowników Umysłowych z Grudziądza. O liczny udział prosi **Komitet Organizacyjny.**

—(rt) **Tow. śpiewu „Lutnia".** Lekcja śpiewu chóru mieszanego w piątek, dnia 20-go bm. o zwykłym czasie, tj. o godzinie 8-mej wieczorem w gimnazjum żeńskiem.

Apelujemy do Szan. członków, aby odtąd regularnie i punktualnie na lekcje uczęszczali; czas wakacyjny się kończy i trzeba nam z nowemi siłami zabrać się do pracy, jaką mamy przed sobą. W przygotowaniu program na wielki koncert w październiku oraz inne występy.

Zarazem komunikujemy, iż w bieżącą niedzielę urządza „Lutnia" wycieczkę do Gardeji-Budów, zatem przybycie na piątkową lekcję konieczne, celem przećwiczenia kilku pieśni i szczegółowego omówienia wycieczki.

Sympatyków i miłośników pieśni przyjmuje się jako kandydatów na każdej lekcji śpiewu.

Cześć pieśni! **Zarząd.**

Z Pomorza.

—** **RADZYN. (Pożar).** We wtorek, dnia 17-go bm. w południe o godzinie 1-ej wybuchł w miasteczku naszem pożar, którego pastwą padł stary chlew Pansegrau'a. Dzielnej Straży naszej, która w kilka minut po wybuchu była na miejscu, udało się pożar umiejscowić i stłumić. Przyczyna pożaru dotychczas niewiadoma.

—** **BRZEZINY,** pow. świecki. **(Śmierć wskutek ukąszenia).** Pewna miejscowa dziewczyna została przez muchę ukąsaną na twarzy. Nastąpiło zatrucie krwi i dziewczę mimo zawezwanej pomocy lekarskiej wkrótce zakończyło swój żywot.

(Groźny pożar). Pożar zniszczył tu dom właściciela Barthego. Z powodu silnego wiatru ogień przeniósł się na dom p. Kufla; dom ten również zgorzał. Mieszkańcy uszli ledwie z życiem.

—** **ŁEG,** pow. chełmiński. **(Napad rabunkowy).** W nocy około 12-ej napadło na drodze, wiodącej do Łęgu trzech niewyśledzonych dotąd sprawców na rolnika p. Brukowskiego stamtąd. Napadniętego obezwładniono, związawszy mu ręce i odebrano mu około 500 złotych.

Pożar w szpitalu obłąkanych pod Warszawą.

Warszawa, 19 sierpnia.

W obrębie zabudowań zakładu Towarzystwa opieki nad nerwowo i umysłowo chorymi w Drewnicy, pod Warszawą wybuchł dziś około 9-tej zrana pożar. Zapaliły się mianowicie — podczas pieczenia chleba — belki, niebacznie przez budowniczego wpuszczone w komin piekarni. Płomienie szybko przerzuciły się na dach, grożąc zniszczeniem całemu budynkowi, mieszczącemu prócz piekarni kuchnię i mieszkania 1-go piętra nad częścią budynku.

Kurator zakładu, dr. Rychliński, zarządził przedewszystkiem usunięcie chorych z ogrodu i roztoczył nad wszystkiemi pięciu pawilonami wzmożoną opiekę. Zaalarmowany posterunek policyjny w Markach z kolei zawiadomił straż ogniową w Warszawie, gdy personel zakładu nie był w możności sam ugasić ognia. Brakło gaśnic. Policja roztoczyła ochronę nad wejściami do obrębu szpitala i nad pawilonami ciężej chorych. (Razem przebywa obecnie w zakładzie 315 umysłowo-chorych.)

Wkrótce oddziały: I., V. i rezerwa (nowo zakupione beczkowozy) straży ogniowej, uzyskawszy pozwolenie prezydenta miasta na wyjazd poza rogatki warszawskie, wyruszyły kolejno na ratunek. Akcja była utrudniona z powodu braku wody na miejscu. Studnia była wyssana w dwie minuty; do innych kranów nie pasowały przewody straży ogniowej, a węży gumowych na miejscu na razie brakło, gaszono więc z początku kubłami. Kierowali gaszeniem ognia kapitanowie Hass i Harnisch. Pp. komendant straży ogniowej Prokopp, komendant policji wojew. warsz. Tomanowski, szef bezpieczeństwa województwa Godlewski przybyli wkrótce na miejsce.

Z pomiędzy chorych jeden tylko lekko chory podczas zamętu pierwszych chwil zawieruszył się, co zresztą niepokoju nie wzbudziło, gdyż korzystał on zwykle z wolności. Wielu lżej chorych pragnęło uczestniczyć przy akcji ratowniczej.

Wypadek ten, na szczęście mający za skutek jedynie materjalne straty, zresztą dość znaczne jak na skromne środki administracji szpitala, powinien dać pobop społeczeństwu i władzom powołanym do wzmożenia opieki nad szpitalem, mającym doskonałe dane do rozwoju (przeszło 50-morgowy teren), lecz walczącemu z materjalnemi trudnościami. Etat chorych został już dawno przekroczony: pawilony są przepełnione; taksa zaś, wynosząca 4 zł dziennie od osoby na większe inwestycje nie pozwala.

Kwestje wyżywienia w dniach najbliższych pensjonarzy, mimo zniszczenia kuchni i piekarni, przez sprężysty zarząd załatwiono pomyślnie.

—** **WIELE. Drugi tegoroczny odpust na Kalwarji wielewskiej** rozpocznie się w sobotę, dnia 28 sierpnia br. o godzinie 2-ej popołudniu. Zapraszam serdecznie Przew. X. X. Konfratrów jak i wiernych. **X. Wrycza, prob.**

—** **UNISŁAW.** Z przed oberży Kamysza w Unisławiu skradziono parę koni, które policja przychwyciła w Siemoniu w powiecie toruńskim. Konie są własnością p. Groszewskiego z Chełmna, który wracając z Bydgoszczy, dokąd owoc odstawia zatrzymał się w Unisławiu. Z okazji tej skorzystali złodzieje, odprzęgli konie od wozu i uszli z niemi, w czem sprzyjała im późna ciemna noc.

—** **LUBAWA. (Niemcy wykupują posiadłości).** W naszem mieście przeszła już trzecia posiadłość w obce ręce. Duży dom z zajazdem przy ulicy Kupnera kupił Niemiec Karol Schneider z Bratjanu od p. Wierzbowskiego. Inny Niemiec Gustaw Koschorrek, (handel maszyn rolniczych), sprowadzony tu do Lubawy za czasów pruskich przez hakatystów, wykupił kamienicę po dr. Schweinhoferze, który uciekł w czasie inwazji bolszewickiej w r. 1920 do Niemiec. Tak samo nabył K. wielki śpichrz, przytem 8 i pół morgów roli od żyda Cohna, który zamieszkuje w Niemczech. O kupno tego śpichrza starało się nasze miasto, chcąc ze względu na brak mieszkań przebudować go na dom mieszkalny. Kupno to nie przyszło do skutku, bo żyd wciąż cenę podwyższał. Żydowi zapewne tylko na tem zależało, by Polak posiadłości jego nie kupił. Dziwić się trzeba, że w naszem mieście, które leży tuż przy granicy niemieckiej, zezwala się Niemcom na kupno posiadłości i że oni uzyskują przewłaszczenie.

—** **STAROGARD. (Nieszczęśliwy wypadek).** Wczoraj w godzinach popołudniowych zdarzył się w tutejszej Stadn. Państw. mały wypadek. Mianowicie ogier zupełnie niespodzianie kopnął stajennego, który go prowadził za uzdę. Na miejsce wypadku zawezwano natychmiast lekarza, który stwierdził średnie pokaleczenie głowy. Po udzieleniu pierwszej pomocy, ofiara wypadku odzyskała przytomność. Stan nie jest narazie poważny.

—** **RACIĄŻ,** pow. tucholski. **(Zemsta przyczyną pożaru).** Jak się okazuje, pożar, który zniszczył w ubiegłym tygodniu 7 zagród tutejszych, był spowodowany przez zemstę. Mianowicie niezamężna robotnica Gilkówna chciała pokarać dawniejszego amanta swego, który jej się sprzeniewierzył i podpaliła stajnię do niego należącą, w mniemaniu, że jak zwykle, właśnie tam nocował. Zagrożony zemstą zawiedzionej ku swemu szczęściu jednak był wówczas nieobecny. Zemsta dosięgła zato niewinnych sąsiadów.

—** **CZERSK. Kongregacja dla dziewic** obchodziła w niedzielę, dnia 15-go bm. swą uroczystość patronacką. Marjanki przystąpiły do Komunji św., przedpołudniem odbyła się suma z wystawieniem i procesją, a popołudniu uroczyste nieszpory z procesją i przemową. Do Kongregacji przystąpiło 8 członkiń, których uroczystego przyjęcia i zaprzysiężenia dokonał ks. prob. Sprengel.

(Przyjęcie dzieci do I. Komunji św.) odbędzie się w naszej parafji w niedzielę, dnia 22-go bm. Na naukę uczęszcza 145 chłopców i 158 dziewcząt.

(Kościelne towarzystwo śpiewu Cecylja) urządziło w niedzielę, dnia 15-go bm. swą doroczną wycieczkę. Pod przewodnictwem ks. wik. Gołuńskiego udano się o godz. 3-ej popołudniu koleją do Łęga, gdzie towarzystwo na nieszporach śpiewało, potem udano się do lasu do Starego Krza. Po mile spędzonych chwilach wrócono wieczorem o godz. 10-ej koleją do Czerska.

Z całej Polski

—** **POZNAŃ. (Piękny jubileusz).** Poznański cech murarzy obchodzić będzie w dniu 22-go bm. 325-lecie swojego istnienia. Z okazji tak pięknej uroczystości, odbędzie się w kościele OO. Jezuitów msza św., poczem cech zbierze się na uroczyste posiedzenie. Wieczorem zapowiedziany jest koncert oraz zabawa taneczna.

(Włamanie). W nocy z poniedziałku na wtorek dokonano w Poznaniu włamania do firmy Kyzler przy ulicy Wielkiej nr. 9. Bandyci nie mogąc wejść bezpośrednio do lokalu firmy, włamali się najpród do handlu kolonjalnego, gdzie skradli towaru za 200 złotych. Uczyniwszy w lokalu handlu kolonjalnego wyłom w murze przeszli do piwnicy, skąd już bezpośrednio przedostali się do firmy Kyzler. W firmie tej włamywacze rozbili kasę ogniotrwałą, skąd zabrali 39 000 złotych gotówki i uciekli drogą, którą przyszli. Śledztwo w toku.

(Za oszustwo). Poznański sąd okręgowy skazał kupca niejakiego Władysława Jarosza na rok ciężkiego więzienia i utratę praw obywatelskich w ciągu lat 5-ciu za oszustwo. Jarosz sporządziwszy sobie pieczątkę oraz listy upoważniające do dokonywania transakcji z nieistniejącej firmy w Inowrocławiu naraził kilku kupców na poważne straty. Jarosz pobierał zaliczki na towar, którego oczywiście nie dostarczył.

—* **ZAKOPANE. (Wycieczka z Francji).** Zwiedziła Zakopane i w celu zaznajomienia się z geologją Tatr, zrobiła szereg wycieczek w góry — wycieczka słuchaczy francuskiej Wyższej Szkoły Górniczej. Specjalną dla gości prelekcję wygłosił z dziedziny geologji Tatr prof. Walery Goetel, ilustrując prelekcję zbiorów geologicznych Muzeum Tatrzańskiego im. Chałubińskiego.

Humor i satyra.

MUSI CIĘ ZNAĆ.

— Jakiś nieznajomy powiedział mi ni z tego ni z owego na ulicy „małpa".

— No, nie udawaj, napewno znał cię dobrze.

ODCIĄŁ SIĘ.

— Pan nie jesteś wcale takim głupim, jak pan wyglądasz.

— Tem właśnie się różnię od pana.

Z DOBREGO NAJLEPSZE.

— To pan tak rzeczywiście lubisz owoce, panie Adamie? A co z owoców, pan lubi najlepiej?

— Wódkę owocową z owoców, proszę pani!

IDEALNY MĄŻ.

— Wyjdę zamąż tylko za mężczyznę silnego, odważnego, pełnego energji do zapasów z życiem, który nigdy nie będzie zwracał na to uwagi, co o mnie ludzie mówią, i który nigdy do mnie nie przemówi nieprzyjemnem słowem.

— Rozumiem: ty chcesz za męża głuchoniemego.

Drogi przyjacielu! Czy mógłbyś pożyczyć mi 20 zł.?

Ależ proszę cię, masz, nie potrzebujesz mi oddawać, bo ci je darowuję! Przecież to drobnostka.

Doprawdy jesteś niezwykle uprzejmy. Posłuchaj, a teraz, gdy ci nic nie jestem winien, mógłbyś mi pożyczyć 20 zł.?

DRUKARNIA POMORSKA TOW. AKC. GRUDZIĄDZ.
Naczelny redaktor: Stefan Machalewski.
Odpowiedzialny redaktor: Izydor Środzki.

Kino Apollo

Dziś!
2 olbrzymie szlagiery!
17 aktów!!!

I. Wielki film wytwórni „Paramount" pod tytułem:

Przed ślubem milczeć!!!

z naszą ulubioną **GLORJĄ SWANSON**

II. Olbrzymia sensacja filmowa pod tytułem:

„ZBUDZONY LEW"

z królem ekranu: **Fred Thomsonem** i jego cudownym koniem oraz **dwie wesołe komedyjki 2-wu aktowe Miłość na drożdżach || Gwałtu! pali się!** 7739

Przetarg przymusowy.

W sobotę, dnia 21-go sierpnia br. o godzinie 11-tej przed południem, sprzedawać będę za gotówkę najwięcej dającemu w Grudziądzu przy Placu 23 Stycznia 12, na podw.

1 szafę, 1 szafę biurową, lampy elektryczne, kanapy i stoły, regał z książkami, garnitur koszykowy, dywan, kanapę z fotelami, lustro z konzolą, jedna waga holenderska.

Smarz, kom. sąd.

Kursy Kierowców Samochodów.

Szkoła szoferów zawod. i gentelmensk.
Wstęp 1 i 15 każdego miesiąca.
Kurs trwa 3 miesiące.
Warsztat samochod.
Dorożki samochod.
7763

Fr. Lipiński, Grudziądz **Mickiewicza 19** Telefon nr. 94 i 494

Przodują w Polsce

J.&S. Stempniewicz

WARSZAWA POZNAŃ RADOM

7782

Hotel »Królewski Dwór«

W piątek, dnia 20 bm. od godz. 8 wieczorem

Wieczorek Familijny

W niedzielę, od godz. 1—3 **Matinee**

F. Wesołek & S-ka

Import - Eksport - Zastępstwa i Komis
ul. Mickiewicza 6, telefon 310

Zakupujemy: żyto, jęczmień browarniany, pszenicę i rzepak. Prosimy o opróbkowane oferty.

Dostarczamy: węgiel, koks i sztuczne nawozy. |7758

Natychmiast: mamy do sprzedania około **15 ctr. miodu** pszczelnego (lipowy, krystalizowany) po bardzo korzystnej cenie.

Zamienię 2 pok. mieszkanie z kuchnią, w cen. miasta na takie samo lub 3 pok. Kościuszki 5, I l.

Do wynajęcia
2 frontowe słoneczne **pokoje**
umeblowane, z balkon., w śródm., z oddzielnem wejściem. Wiad. w adm. Głosu Pom. nr. 7773pm

Pokój umebl.
z pełnem utrzyman. do wyn. Stara 16, I prawo

Przyjmuje się dzieci na **pensję** z całem utrzymaniem ul. Groblowa 13, I piętro na **prawo.**

Na stancję przyjm. pensjonarki, zapewniając dobry stół i najtrosk. opiekę. Mickiewicza 2, II

Przyjmę na stancję dzieci szkolne z całkowitem utrzyman. od 1 września b. r. **Wiśniewska, Kościelna 22, 1 piętro**

Przyjmę 2 uczni lub uczenice **na stancję.** Nadzór nad prac. szkol. na życz. lekcje muzyki. Breyer, Forteczna 14, prt

Węgiel=Opałowy

(górnośląski z głębokich kopalń)

Koks=Hutniczy

7791 wagonowo i w mniejszych ilościach

poleca każdego czasu
po cenach bardzo korzystnych

Hipolit Kotliński

Handel żelaza — artykuły budowlane i rolnicze
Węgiel opałowy kowalski
Grudziądz, Mickiewicza 24, telef. 3

Pończochy

jedwabne, fil d'ecosse, jedwabne i florowe, bawełniane,
wełniane i wełniane z jedwabiem
Skarpetki męskie i dziecięce polecа w dużym wyborze
obecnie z dużym rabatem

Pomorska Fabryka Pończoch
7793 T. z o. p.
Grudziądz, Groblowa (Pl. Kąpielowy), tel. 284

OTTO KAHRAU

FABRYKA MEBLI
Grudziądz, Sienkiewicza 16

poleca po cenach b. przystępnych
POKOJE JADALNE, MĘSKIE, SYPIALKI, MEBLE POJEDYŃCZO

7245

Czekoladę

prawdziwą szwajcarską **Suchard**

MILKA	tabl. 50 gr. . .	0.70 zł
BITTSA	tabl. 50 gr. . .	0.65 zł
VELMA	tabl. 50 gr. . .	0.65 zł

jakoteż dalszy wielki wybór poleca najtaniej dla odsprzedających **po oryginalnych cenach fabrycznych**

F. Dumont, Grudziądz, Pańska 17

ST. CZAPCZYK

Grudziądz. Sienkiewicza 7, tel. 515

Skład broni i amunicji

poleca na sezon polowania broń myśliwską jak: **Sauer & Sohn-Suhl, Manufaktur Gryff, Auguste Francotte, Fabrik National, Bayard-Piper** i inne po cenach nader korzystnych.

Naboje do wszelkich gatunków broni stale na składzie.

Naprawa broni fachowo i sumiennie we własnym warsztacie.

Wypychanie ptaków.

Posady

Ceramik

fachowiec, szkoła, 25 lat **praktyki,** zna wyroby: glazury i wypalanie cegieł, dachówek, kafli, wapna, klinkieru i szamoty. Zna język niemiecki, buchalterję. Był 3 lata urzędnikiem państw. Zonaty, Krakowianin. Przyjmie posadę w biurze, fabryce lub magazynie zaraz. Adr. **Lublin,** skrzynka pocztowa 75, dla Kazimierza Tokarza. 7702

Kasyno Oficerskie
I. Baonu Strzelców w Chojnicach
poszukuje
kucharza lub kucharkę
o bardzo dobrych kwalifikacjach fachowych z dniem 1 września br. Zgłoszenia ustne lub pisemne z dołącz. świad. należy nadsyłać do 27 sierpnia br. do I. Baonu Strzelców w Grupie, a od 28 sierpnia br. do I. Baonu Strzelców w Chojnicach.
8339 **Zarząd kasyna.**

Wielki wybór najnowszych kapeluszy damskich

filcowe, aksamitne, welurowe poleca po przystępnych cenach, oraz **suknie, swetry, bluski, płaszcze szewjot., suknie** już od **15** zł począwszy

Salon mód - Z. Lubomska - Grudziądz - Rynek 21

Tektura dachowa	**Cement „Wysoka"**
Smoła i Lepnik	**Wapno - Gips**
Karbolineum	**Kreda-Trzcina**

Cegły i Płyty ogniotrwałe, **Szamot-Zaprawa**
KAFLE PIECOWE.

Venzke & Duday, Grudziądz

Fabryka tektury dachowej i asfaltu
ul. Mało-Młyńska przy Placu 23 Stycznia, **telefon nr. 88.**
7744

KILKU

młodszych ludzi

posiadających zmysł organizacyjny i mających przedewszystkiem chęć do pracy, mogą zaraz zgłosić piśmienną ofertę pod „Chętni" do ekspedycji „Głosu Pomorskiego".

Sprzedaże

Sprzedam moje **urządzenie** pokój z kuchnią z powodu przeprowadzenia. Zgłoszenia do Głosu Pom. nr. 8871.

Kupię używ., w dobr. stanie, małe wyścielane **mebelki.** Poszukuję do wyn. pianina lub fortepianu za 20—30 złot. miesięcznie. Oferty do Głosu Pom. nr. 8370pm

Pomorskiego Związku Pracowników Umysłowych

członkini pani Łowicka, dyplomowana nauczycielka za pozwoleniem Kuratorjum Szkolnego z dniem 1 września zacznie przygotowywać dzieci do 1-szej klasy gimnazjalnej, udzielać języków **polskiego, francuskiego, niemieckiego, rosyjskiego** i **konwersacji francuskiej.** Zapisy przyjmuje od godziny 10—12 i od 16—18 ul. **Kościuszki 5,** III ptr. lewo.

Artykuły szkolne

Tablice łupkowe, rysiki, kajety szkolne, bruljony, ołówki, guma do wycierania, papier listowy, kancelaryjny i konceptowy, teczki listowe i kasetki, przybory biurowe, torebki, papier pakowy i pergamentowy |7609

Najlepsze źródło dla odsprzedających.
»Segrobo«
T. z o.p., Hurt. art. piśm.
Bydgoszcz
w domu Hotelu Gelhorna

Każdą ilość
drzewa świerkowego
w wałkach 1 lub 2 m, średnicy od 13 do 25 cm kupi 6667
Wielkopolska Papiernia
Bydgoszcz-Czyżkówko
telefon 1151-1137
Adr. telegr. „Papyrus"

Mieszkania

Poszukuje się natychm.
mieszkania 3-4 pokoj.
Oferty wraz z warunk. do Głosu P. nr. 8356pm

Mieszkania 2 pok.
poszukuję. Płacę roczny czynsz z góry. Zgł. do Głosu Pom. nr. 8357pm

Mieszkanie
6 pokojowe od zaraz do wynajęcia **KUKCZ,** ulica Lipowa 44, II

Przyjmuję młodzież szkolną **na stancję.** Pl. 23 Stycznia 8, II pr.

Zwapnienie żył stan zdenerwowania zawroty głowy. Prosimy zażądać bezpłatnej broszurki o nieszkodl. leczeniu domow. **Red. San Dr. Weise'go i Dr. Gebhardo & Co.** Gdańsk, oddział 134a. 7530

HEMOROIDY giną bez chirurga i masażu, 60-letnie doświadczanie Wysyłam przepis za pobraniem poczt-wem zł 5,— **Nowe — Pomorze Ign. Wierzbowski**

II-go służącego hotelowego
z dobremi świadectwami — po polsku i niemiecku mówiącego — poszuk. **Hotel „Pod Złotym Lwem".**

Biegła
książkowa
z dobremi świadectw.. długoletnią praktyką poszukuje posady od zaraz lub później. Łask. zgl. do Głosu P. nr. 8359pm

Broszurka o 72 stronach
Leona Mikołajczaka

Quo vadis Polonia?

cena 40 groszy
jest do nabycia w

Drukarni Pomorskiej
ulica Groblowa 27/29

Kupna

Kupujemy każdą ilość
łomu szamotowego
Pomorskie Zakłady Ceramiczne Tow. Akc., Grudziądz, ul. Tuszewska Grobla 57

Różne

Natychmiast odstąpię **sklep kolonialny** z **mieszkaniem** 3 pokojow. i kuchnią. Wiad. Brzoska, Mickiewicza 26 III

Dziecko na wychowanie przyjmę od zaraz. Wiad. do odd. ania Nadgórna 67

Tow. Akc.

Drukarnia Pomorska

Grudziądz ◆ ulica Groblowa nr. 27/29

poleca się do wykonywania wszelkich robót w zakres drukarstwa wchodzących

Masowe nakłady ◆ 4 maszyny rotacyjne
Precyzyjne wykonanie!!! — Ceny konkurencyjne!!!
Solidna obsługa!!

Laboratorjum **sztucznych zębów.** Korony, mostki, zęby sztyftowe. Plac 23 Stycznia (Zbożowy Rynek) nr. 23, II p. zał. 1907 r.